

דברי תורה



פרשת משפטים תשפ"ה

גליון תפב

פרנס השבוע

- ברכת מזל טוב -

לכבוד ידידינו הנכבד

מוה"ר שלום שיפף הי"ו

לרגל הולדת נכדו למזל טוב

אצל בנו ידידינו הנכבד מוה"ר יצחק אייזיק הי"ו

ה"ר שזכה לזרות רוב נחת דקדושה מפני ומכל יו"ח, מתוך שמחה וטוב לבב, ואך טוב וחסד יודפכם כל ימי חייכם, עדי נחה בקרוב לביאת משיח צדקו, אמן

דבר הכתבים

דברי תורה · תשובות · בירורי הלכה · מכתבים · הסכמות · המלצות

שנכתבו ונרשמו בכת"ק

של כ"ק רבינו הגאב"ד צוק"ל

· צה ·

בירור הלכה אם מותר קודם ברכת התורה לעיין בחשבוני הילוך החמה והלבנה

ב"ה

חכמת התכונה דהיינו חשבון הילוך החמה והלבנה דקרא אותו הגמ' (חולין צ"ה ע"ב) חושבנא בעלמא, שרי לעיין בו אף קודם ברכת התורה.

אך סדר חידוש הלבנה שביארו הרמב"ם בהלכות קידוש החדש, אפשר שהוא בכלל לימוד התורה, מכיון שכן מקובל מסיני, אך הרמב"ם ז"ל כתב (שם, פי"ז הכ"ה) שחיברו ע"י ספרי התכונה של העמים, וצ"ע מאד מכיון שעיקרו ושורשו הוא ע"י משה רבינו ע"ה מסיני וצ"ע למעשה.

הקב"ה, וכיון שאינו דן אלא לפניו ממילא אין נמצא אצלו רק רחמים וחסדים וכך יכול להפך כל הדינים לרחמים.

ובזה יובן סמיכות פרשת הדינים לפרשת המזבח, דכמו שהמזבח מכפר על החטאים והמפכן לזכות על ידי הקרבן שמקריבין עליו, כמו כן הסנהדרין שהם הצדיקים וגדולי הדור, הם יש להם כח זה להפך ממדת הרגונות למדת הרחמים. והשי"ת יעזור לנו שזכותו של רבי שמעון בן יוחאי יגן עלינו להמתיק כל הדינים מעלינו ולהפכם לרחמים וחסדים.

נא שלא לעיין בהגליון בשעת התפלה וקריאת התורה וחזרת הש"ץ כמבואר בשו"ע

דבר תורה

דברות קודש מאת כ"ק מרן רבינו הגאב"ד צוק"ל

בגמרא (שבת י.) כל דיין שדן דין אמת לאמיתו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, וחז"ל רמזו בזה על הצדיק השלם שנקרא דיין והוא דן דין אמת לאמיתו, דהיינו אף אם ח"ו אין העולם כראוי ויודע המחשבות הוא היודע האמת וגוזר איזה גזירה בודאי הגזירה הוא טובה גדולה, אך הצדיק לפי דעתו והבנתו שאין מבין הטובה ההיא מבטל את הגזירה, וזה הכוונה לאמיתו דייקא, והצדיק הזה נעשה שותף להקב"ה כי הקב"ה גזר והצדיק מבטלה, וזה הכוונה שמתחילה עלה במחשבה לבראות במידת הדין, דהקב"ה הוא אלהא קשוט וקושטא ברא עלמא שאם יחטא האדם יענש, אך ראה שאין העולם מתקיים, רצה לומר שהשי"ת ברא עלמא להטיב לברואים ראה זה מתחילה שלא יתקיים על פי מידת הדין, פירוש העולם של מידת הדין לא יתקיים, כי הצדיק יבטלם בכח תפלתו וכך היתה הבריאה מתחילה שיהיה מדת הדין והצדיק יבטלו ונמצא אין שינוי. והוה שתפו למדת הרחמים, פירוש שברא הצדיקים שהם שותפין שהקב"ה גוזר והצדיק מבטל, עכתו"ד.

וכבר אמרו חז"ל (יבמות סד.) על מה דכתיב (בראשית כה, כא) ויעתר יצחק לה', למה נמשלה תפלתן של צדיקים כעתה, מה עתר זה מהפך התבואה ממקום למקום כך תפלתן של צדיקים מהפכת מדותיו של הקב"ה ממדת רגונות למדת רחמנות. ולזה יפה כחו של יצחק אבינו להפך מידת הדין למדת הרחמים, ובכח זה בא בטענת פלגא עלי, דהיינו שיתפלל להשי"ת שיתהפך הפלגא הזה היינו חלק השותפות של מידת הדין למידת הרחמים בכח תפלתו. ועל דרך זה יש לפרש דברי רבי שמעון, שאמר יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין, כי הצדיק יסור עולם יש לו כח זה לפטור את העולם מן הדין בכח תפלתו, והיינו על ידי שנוטל מדת הדין ומהפכה למדת הרחמים.

עוד מצאנו בכוחו של רבי שמעון שאמר (וזה"ק ח"א לב.) שהוא יהא נידון רק ע"י הקב"ה בעצמו, והיינו שבכל אדם התובע את חברו לדין קיי"ל (ח"מ סי' י"ד ס"א) דאינו יכול לומר לבית דין פלוני אני הולך או נעלה לבי"ד הגדול לרון לפניהם, אלא צריך להתדיין לפני בית דין שבעירו, וכמו כן כשתובעים את האדם לתת דין וחשבון בעולם האמת אינו יכול לומר לבי"ד פלוני אני הולך, אלא אם כן יש לו שייכות עם הבי"ד ההוא, ורבי שמעון שהיה ברביקות תמידית בעולם הזה עם השי"ת הוא היה יכול לומר אני איני נידון אלא לפני

רעווא דרעווין פרשת משפטים תשע"ו

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (כא, א). ברש"י, למה נסמכה פרשת דינין לפרשת מזבח, לומר לך שתשים סנהדרין אצל המזבח.

א יש להבין טעם הדבר למה הוצרכו הסנהדרין להיות בסמיכות למקום המזבח.

ב כאשר עוסקים אנו בפרשת הדינים הזמן גרמא להעמיק בביאור ובהבנת מאמר דברי התנא האלוקי רשב"י מה דאיתא בסוכה (מ:), אמר רבי שמעון יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין.

ויש לומר על פי מה דאיתא בגמרא שבת (פט:), לעתיד לבא יאמר לו הקב"ה לאברהם בניך חטאו לי, אמר לפניו רבש"ע ימחו על קדושת שמך. אמר אימר ליה ליעקב דהוה ליה צער גידול בנים אפשר דבעי רחמי עלייהו, אמר ליה בניך חטאו, אמר לפניו רבש"ע ימחו על קדושת שמך, אמר לא בסבי טעמא ולא בדרדקי עצה. אמר לו ליצחק בניך חטאו לי, אמר לפניו רבש"ע בני ולא בניך, בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע קראת להם בני בכורי, עכשיו בני ולא בניך. ועוד, כמה חטאו, כמה שנותיו של אדם שבעים שנה, דל עשרין דלא ענשת עלייהו פשו להו חמשין, דל עשרין וחמשה דלילותא פשו להו עשרין וחמשה, דל תרתי טרי ופלגא דצלווי ומיכל ודבית הכסא, פשו להו תרתי טרי ופלגא, אם אתה סובל את כולם מוטב, ואם לאו פלגא עלי ופלגא עליך, ואם תמצא לומר כולם עלי הא קריבתי נפשי קמך.

חזו"נ דלעתיד יטען יצחק עם הקב"ה לעשות פשרה על חטאי ישראל. וכדברי ר' שמעון בן מנסיא (סנהדרין א:) שנים שבאו לפניך לדין, עד שלא תשמע דבריהן, או משתשמע דבריהן ואי אתה יודע להיכן דין נוטה, אתה רשאי לומר להן צאו ובצעו. והכי נקטינן בשו"ע (ח"מ סימן י"ב ס"ב), דמתחילה שואלין את בעלי הדין אם רוצים לעשות פשרה ביניהם. וענין הפשרה של יצחק הוא באופן שיהפך מידת הדין לרחמים.

וכמ"ש בספ"ק נועם אלימלך ריש פרשת בחוקותי על מה דאיתא במדרש (ב"ר יב, טו) מתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין ראה שאין העולם מתקיים שתפו למדת הרחמים. וחז"ל לומר על הבורא שהיה איזה שינוי בדעתו, אלא הפירוש דאיתא

דבר התשובה

שו"ת בע"פ משלחנו של כ"ק מרן רבינו הגאב"ד זצוק"ל

תקמו. שאלה: הניח שתי קדירות של 'טשאלענט' על האש מבעוד יום, אחד של בשר שבדעתו לאכלו למחרת ביום השבת, ואחד של פארעווע שבדעתו לאכלו בליל שבת, ובליל שבת בטעות לקח מן האש הקדירה של בשר וכבר הניחו על השלחן, אם מותר להחזירו על האש.

תשובה: כל שעדיין חם קצת, ונטלו בטעות, מותר להחזירו [ובלבד שהתבשיל כבר נתבשל כל צרכו].

תקמה. שאלה: קדירה של בשר אינו בן יומו, שבישלו בו מאכל פארעווע, אם מותר לאכלו בחלב.

תשובה: מותר.

ביאורים וביירוים מבני הגה"צ אבד"ק בית יחזקאל שליט"א

דרכ ע"ג קרקע, הוי מקום שמניחם הקדירות כשמיים להתעסק בהם, וא"כ יש להקל בזה הצורך, כפי המבואר במשנ"ב (סק"י) בביה"ל (שם), ומ"מ הרבה גדולה הוראה החמירו בקאונטער דהוי כקרקע, וכן מסתבר דהוי הוי כמחובר לקרקע, ונעשה מעיקרו לחברו לקרקע וכחלק מבנין הבית, א"כ כקרקע דמי, אבל היינו בזה דהוי כקרקע, אבל בהניחה על השלחן, דאין הדרך להניח עליו קדירות להניחם שם לזמן, מסתברא דאין זה כסילוק, ומ"מ צ"ע מה דלא נקט הגמ' (שבת ל"ח:) שלחן, רק מטה וספסל, ומשמע רק הני דלא נעשה להנחה כלל עליו, דאומרים עמוד ונעשה מלאכתנו לישב ולישן עליו, אבל שלחן דעשוי להנחת קדרה שפיר כקרקע דמי, ומ"מ יש למידק איפכא למה נקט הגמ' הניחה ע"ג קרקע, והו"ל למינקט שלחן, ואולי אפשר'ל דאדרכה דדוקא נקט מטה וספסל, דמטה היה דרכן גם להניח עליו דברים, וכמטה שמיוחדת להניח עליו מעות (עיין סימן ש"י סעיף ז), וכן ספסל היה מקום שהניחו שם גם דברים, ובספרינו יצא בטהרה (סימן ל"ה אות ה) הבאתי מבואר, ממתניתין דביין (פרק ג מ"א) ובמשנ"א (שם), וממתניתין דכלים (פרק ט"ז מ"ז) דלאו כל ספסל מיוחד לשיבה, רק להנחת דברים, ומ"מ איבעי להו כיון דאינו קבוע לסילוק כמו ע"ג קרקע, אבל שלחן אינו מניחים עליו, רק כשמביאים לחלק להאוכלים ולא להניחם שם, ועכ"פ באופן שהניחן על הקאונטער, יש עוד סברא לצרף, וכש"כ בהניחן על השלחן.

ד. כדקד"ל (סימן ש"ח סעיף ד), דעד שלא נתבשלה כל צרכו (היינו שנגמר בישולו), יש בו משום בישול, וכשיטת הרא"ש והרמב"ם, וכה"ג אסור להחזירה בכל ענין, אפילו על קדירה ריקנית, כל שיהיה עדיין היס"ב ע"י האש, ויש להיזהר דכמה פעמים בלילה, הטשאלענט עדיין לא נתבשל כל צרכו, ובפרט העצמות שבהן, ועיין בשו"ת עמק התשובה (ח"א סימן מ"ו), הדעיר מרן זצ"ל אודות העצמות, דאפשר דשיעור בישולו הוא עד שיתרככו, והוא שיעור של שעות מרובות, רק דמקודם שם צידד, דכיון דשיעור בישול כל צרכו, הוא כדרך שרוב בני אדם מבשלין אותו התבשיל, וכיון שתבשיל שיש בו עצמות, אין דרך בני אדם לבשלין אלא עד שיתרכך הבשר ויתנו העצמות טעם ברוטב, א"כ בשיעור זה מיקרי נתבשל כל צרכו גם לגבי העצמות, אך כתב דלמעשה קשה לסמוך על סברות והשערות בענין זה וצ"ע טובא בזה לדינא, והנה לאחר זמן נתעוררו בזה כמה גדולי הרבנים זצ"ל כאשר מובא דביהם בס' מאוה"ש (ח"ב), ושם מובא שהגה"צ הרמ"א פריינד זצ"ל נטה להתיר מסברא הנ"ל, משום דסתמן אם נתבשל כל צרכו, גם המשך בעמ' ד

לא היה היפוך כוונה ורוצן, ואין כאן לפנינו דעת בעלים מתנגדת, אבל אם בשעה שהסירה חשב על קדרה אחרת, גילה דעתו שלא רצה במעשה זו כלל, ויש לנו דעת בעלים מתנגדת, [עיין שו"ת כת"ס (ה"ר סימן כ"ה) לענין הכשר לטומאת אוכלין חילוק זה, ובספר אתון דאורייתא (כלל כ"ג, ד"ה מה)], ואם כן בכה"ג לא הוי הנחתו על גבי קרקע כלום כעשי', והכי מסתברא, דהרי איסור הנחה ע"ג קרקע, היינו משום דמיחזי כמבשל כדאיתא בפוסקים, דהיינו דע"י דמתבטל השהיה הקודם, מיחזי ל' כהנחה מחדש וכמבשל בשבת, אבל היינו כאשר הונח מדעת, אבל כשלא הונח מדעת, לא נתבטל אצלו השהיה הקודם, ושפיר יש לומר כשהונח בטעות דלא הוי כהנחה ע"ג קרקע. [ומ"מ היה נראה לכאורה לחלק בזה, בין היכי דבשעת שנטל הקדרה, טעה וסילק קדרה אחרת ממה שרצה ליטול אז, דכל נטילתו הוי בטעות, אבל אם בשעה שנטל, סבר שמאכל קדרה זו, הוא לסעודת הלילה, ואח"כ נזכר או אמרו לו, שזהו אינו ללילה, אף דנתגלה דטעות היה מה שנטל, אבל כיון דבשעת הנחתו, היה בדעתו לקדרה זו, הוי הנחה גמורה, וכבר מצינו בפוסקים סברא זו לחלק לענין טעות בברכה, ויסודו בפרמ"ג (סימן ק"מ משב"ז סק"ד), והארנו במקום אחר].

ג. וכבר כתב הרמ"א (שם סעיף ב, וסעיף א), דנהגו להקל כשיטת הר"ן, דאינו אסור רק כשנטלו מבעו"י והחזירו משחשיכה, אבל לקחו משחשיכה אפילו הניחה ע"ג קרקע מותר, ומסיים הרמ"א וטוב להחמיר. ובמשנ"ב (סק"ז) מתבאר, דמה שכתב הרמ"א וטוב להחמיר, היינו משום דקאי שם, כמה שהנהגו להקל גם להחזיר בתנורים, ובה יש עוד טעם להחמיר, כיון דיש לומר דהוי בתוכו, אבל באופן דאינו בתוכו רק על גבה, משמע דבזה יש לסמוך יותר, וכדנתבאר ברמ"א (סעיף א) דסתם לקולא, ובה מתבאר מה דשם סתם, דשם איירי דמחזירה ע"ג התנור, ובה לא כתב דטוב להחמיר, וא"כ בנידון דידן דאיירי בנטלה בשבת עצמו, שפיר יש בזה כדי סמיכה טובא, בצירוף הנ"ל (הערה ב), אבל בשועה"ר (סעיף י"ט) מבואר, דמה שכתב הרמ"א וטוב להחמיר, קאי על זה גרידא, לענין להחזיר כשנטל בשבת והניחה ע"ג קרקע עיי"ש, ועל פי זה נוהגים כהיום שלא להקל שלא לצורך, להחזיר כשהניחה ע"ג קרקע אף בשבת עצמה, ומ"מ בודאי דבאופן דיש כמה צירופים, כאשר נתבאר לעיל (הערה ב), חזיא הני לאיצטרופי, להא דשיטת הרמ"א, להקל בזה מן הדין כאשר נתבאר.

ועוד צירוף יש בנ"ד, בהא דהניחה על הקאונטער טא"פ, דהרבה גדולי הוראה נקטו דהוי כמו על הספסל,

א. דהיינו שלא נצטנן לגמרי, כפי המבואר במג"א (סק"ט), ובשועה"ר (סעיף י"ח), דכל שלא נצטנן לגמרי יש להקל, וקדרה של טשאלענט דיש בו רוטב, בוודאי בעינן שיהא בגדר זה, דאי לאו הכי יש בו משום בישול ממש, כשמחזיר אותו על האש, רק אפילו טשאלענט יבש, דאין בו משום בישול אחר בישול, בעינן שיהא לא נצטנן לגמרי, כמבואר במג"א (סק"ט), ובשועה"ר (שם) ובשאר פוסקים, דכשנצטנן בטלה לה שהיה ראשונה עיין שם.

ב. הנה ק"ל (סימן רנ"ג סעיף ב) דכדי שיהיה מותר חזרה בגרוף וקטום, בעינן שכשנטלה יהא דעתו להחזירה, וגם תנאי שתהא עודה בידו, ולא יניחנה על הקרקע, דהיינו דבחדא לריעותא, או שהניחה ע"ג קרקע, או שלא היה דעתו להחזירה, אסור להחזירה דהוי כנתינה מחדש. והנה באופן שלא הניחה עדיין על גבי קרקע, רק החזיקה בידו, ונזכר שאין זה מה שרצה בלילה, בזה קיל יותר מב' צדדים א. דבזה מבואר במשנ"ב (סק"ז, ובביה"ל ד"ה ודעתו) דיש לסמוך בעת הצורך, להקל כשיטות הראשונים דשרי להחזיר, כשלא הניחה על הקרקע, ב. על פי דברי הגרע"א (בשו"ע כאן, הובא בביה"ל ד"ה ולא), דמסתפק באדם אחר, אם יכול לאסור כשהסיר הקדרה שלא ברשות הבעלים, ומבאר הגרע"א, דבעודה בידו דתלוי בדעת הבעה"ב, בזה אי מהני דעתו של איש אחר לאסור בלי דעת הבעלים, תלוי במחלוקת הראשונים, וא"כ מסתברא דהכי נמי אם הבעה"ב הסיר הקדרה בטעות, שלא רצה להסיר קדרה זו, א"כ כיון דהיה בטעות, הרי נחסר דעת הבעלים ונעשה שלא מדעת, והוי עדיין כמו דעתו להחזירה, דהרי קדרה זו דעתו האמיתית להחזירה, ואם כן באופן דיש עוד צירופים כדיובאר (הערה א), יש להתיר.

רק אף באופן דאיירי בנידון דידן, דהסירה בטעות וכבר הניחן על גבי השלחן, יש לסמוך להתיר בזה, א. דגם בזה מצדד בביה"ל (שם), דבדעתו להחזיר, והניחה ע"ג קרקע, לסמוך בדעבד על שיטות הראשונים דמקלין בזה, וכיון שנתבאר דבנטילה בטעות הוי כדעתו להחזיר, א"כ יש לנו שיטת הראשונים אלו, ב. דאף דכתב הגרע"א (שם) דבהניחו איש אחר על גבי קרקע, דג"כ מועיל מעשה שלו לאסור, כיון דאין תלוי בדעתו של האדם, מ"מ יש לומר, כיון דמ"מ אותו האיש עשה המעשה בדעת גמורה, דהוי מעשה ומחשבה שלימה, אבל בנידון דכל המעשה נעשה בטעות, ולא עלה על הדעת לעשות זה, לא חשיבי מעשה שלו כעשה אותו, והוי כמתעסק בדבר אחד ועלתה דבר אחרת דלא נחשב כעשי', ויש לומר דאף גרע ממה שנעשה מעצמו, כגון שהחלוקה הקדרה על הקרקע, דשם

דבר הלכה

פסקי הלכה למעשה מולקטים מכל ספרי דבי רב כ"ק מרן רבינו זצ"ל



זמן קריאת המגילה

חיוב קטנים במגילה

ט. קטנים שהגיעו לחינוך יש לחנכן למצות מגילה כמו בשאר המצוות.^א

חיוב מגילה בזמן שאינו שפוי בדעתו מחמת זקנה

י. זקן שאינו שפוי בדעתו מחמת זקנה, יש כמה גדרים בזה אם לדונו כשוטה גמור שפטור מן המצוות, וצריך שאלת חכם לגופו של ענין. ואם מצבו מתחלף, לפעמים דעתו שפוי עליו ולפעמים לא, נידון כדין עתים חלים ועתים שוטים, דבעת שטותו לא היה בר חיובא ובעת חלותו מקרי בר חיובא, ואם קרא לפניו המגילה בעת שלא היה שפוי לא יצא יד"ח וצריך לקרוא לפניו עוד הפעם בעת חלימותו.^ב

איסור עשיית מלאכה קודם קריאת מגילה

יא. מיד כשהגיע זמנה לקרות אסור לעשות שום דבר מלאכה או לאכול ולישון, כמו קודם כל מצוה. וחמור הוא כ"כ, שיש שכתבו שאפי' חולה לא יאכל אלא רק כשיש חשש סכנה.^ג

יב. לפיכך צריכין להיזהר גם אלו שפטורין מלהתענות בתענית אסתר מחמת חולי וכיו"ב, מ"מ בהגיע זמן הקריאה, אסורים לאכול.^ד

דין נשים לגבי עשיית מלאכה קודם קריאת מגילה

יג. וכיון שגם נשים חייבות במגילה כאנשים, אסורין גם הם לעשות מלאכה או לאכול ולישון קודם שישמעו קריאת המגילה, לכן צריך הבעל להזדרז לקרוא להם המגילה אם לא באו לשמוע המגילה בבית המדרש.^ה

א. דלא כדעת הישועות יעקב (סי' תרפ"ט סק"ג) דס"ל דקטנים חייבין בשמיעה מדינא, ולא מטעם חינוך, והם בגדר אחת עם הנשים משום דאף הם היו באותו הנס, ולכא"ל לפי"ד ה"ה נמי דקטן יכול להוציא אשה יד"ח במגילה, אכן מוכח ממכמה ראיות ומכמה פוסקים דקטנים אינם חייבין רק מדין חינוך בלבד וכמו בשאר מצוות התורה, ופשוט שאין מוציאין אפילו את הנשים (עמק התשובה ח"ד סי' מו).

- ב. דברי הפורים סי' י"א.
- ג. דברי הפורים סי' ה' ס"א, ועי' מאי חנוכה סי' ב' ס"ב.
- ד. שם.
- ה. דברי הפורים סי' ה' ס"ב.

ו. דברי הפורים שם, הערה ד, היתר זה יסודו ע"פ המבואר לענין הדלקת נר חנוכה, דמקילין לגבי נשים לעשות מלאכה קודם ההדלקה לפי שיוצאות בהדלקת הבעל והם בטילין אגב בעליהן, כמ"ש במאי חנוכה (סי' ד ס"ג). אבל אין זה מוכרח, דשאני התם שגם הבעל יוצא יד"ח בהדלקה בביתו, משא"כ במגילה שהבעל יצא בביהמ"ד, אלא שחזור וקרא המגילה אח"כ בביתו, ע"כ היתר דחוק מאוד ואין לסמוך עליו אלא בדיעבד ובשעת הדחק כשא"א בענין אחר (דברי הפורים, שם).

- ז. דברי הפורים סי' ה' ס"ג.
- ח. דברי הפורים סי' ה' ס"ד.
- ט. עמק התשובה ח"ד סי' מו, דברי הפורים סי' ז ס"ג.
- י. כיון דמעיקר הדין מותר לישב, וכל העמידה הוי רק משום כבוד הציבור (עמק התשובה ח"ד סי' רפ"ט, דברי הפורים מדור התשובות סי' ד).

כשא"א בענין אחר, יש להקל בזה לנשים, ותסמוך על מה שבעלה יוציא אותה אח"כ.

דין מעוברות ומיניקות

יד. וכן נשים מעוברות ומיניקות שהם בגדר חולה אין להתיר להן לאכול אלא מעט, אבל לא סעודות שלימות. ומ"מ ישתדלו לשמוע קריאת המגילה במוקדם האפשרי.^א

שתיית קאו"ע קודם קריאת המגילה

טו. אע"פ שאסור לאכול קודם קריאת המגילה כנ"ל, מ"מ מותר לשתות קאו"ע, כמו שמותר קודם התפלה.^ב

דיני ברכות המגילה

ברכת המגילה

טז. אנשים מברכין לפני קריאת המגילה 'על מקרא מגילה', ואם טעה וברך 'לשמוע מקרא מגילה', לא יצא ידי חובתו.^א [נוסח הברכה ודין טענה בברכה לנשים, יתבאר בסמוך אות יח].

סמיכה בשעת הברכה או הקריאה

יז. ברכות המגילה צריך לברך מעומד כדין כל ברכות המצוות, לפיכך גם לסמוך אסור. אבל בשעת קריאת המגילה מותר לסמוך.^ב

ברכת המגילה בנשים

יח. נשים מברכות 'לשמוע מקרא מגילה', ואם טענה וברכה 'על מקרא מגילה', יצאה בדיעבד.^א

יט. איש [שכבר יצא] וקורא לכמה נשים, תברך אשה אחת ותכוון להוציא את לכולן, ואם

יא. כיון דדעת הרבה פוסקים דגם נשים חייבות בקריאתה ולא רק בשמיעתה (עמק התשובה ח"ד סי' מו, דברי הפורים סי' ז ס"ג).

יב. בד"א אם כולן שלא יצאו הם נשים, אבל אם יש אחד מהם שהוא איש שלא יצא, מברך הקורא 'על מקרא מגילה' (דברי הפורים סי' ז ס"ג).

יג. מאחר דיש פוסקים דס"ל דגם בכה"ג יצאו יד"ח (עי' מג"א סי' תרצ סקט"ז), אע"ג דלא קיי"ל כן להלכה, מ"מ לענין ברכה קשה להצריך לברך שוב (דברי הפורים סי' ח ס"ב).

יד. לדעת הישועות יעקב הנ"ל מברכין 'לשמוע מקרא מגילה' כמו בנשים, שהרי לדעתו הקטנים מחויבים בקריאת מגילה כמו הנשים, אלא שחויבם בשמיעה ולא בקריאה, אבל אי נימא דאין חיוב קטנים במגילה אלא מצד חינוך וכמו בכל המצוות, א"כ יברכו 'על מקרא מגילה' כמו באנשים, דכיון שהם זכרים צריכין לחנכן לברך כמו אנשים (עמק התשובה ח"ד סי' מו ד"ה והנה).

טו. אע"ג דכשקורין לקטנים בלבד מברכין 'על מקרא' כנ"ל, מ"מ כשקורין לנשים ולקטנים ביחד מברכין 'לשמוע' אליבא דכו"ע, דנשים חייבות עכ"פ בשמיעה מעיקר הדין, מטעם שאף הן היו באותו הנס, משא"כ קטנים נהי דחייבים בקריאה, מ"מ אינו אלא מדין חינוך (עמק התשובה ח"ד סי' מו ד"ה אכן).

טז. דברי הפורים סי' ו ס"א.

יז. דהא זה שבירך שפיר בייך לפי מנהגו, ואין זה אמנן יתומה (דברי הפורים שם, ס"ב).

יח. הטעם כיון שהוא עצמו יוצא בקריאה זו והברכה קאי ג"כ

אין שם מי שתברך וכדו', מברך האיש הקורא להן כנוסח ברכתן 'לשמוע מקרא מגילה'.^ב

ברכת המגילה לנשים כשצריכין לחזור על הקריאה

כ. אם אירע שצריכין לחזור הקריאה לנשים אחר שכבר שמעו בביהמ"ד, כגון שלא שמעו איזה תיבות וכיו"ב, לא יברכו שוב ברכת המגילה.^א

ברכת המגילה בקטנים

כא. אם קורין המגילה לקטנים בלבד, יש דעות בפוסקים אם לברך להם 'על מקרא מגילה' כמו באנשים או 'לשמוע מקרא מגילה' כמו בנשים, והעיקר לדינא שמברכים 'על מקרא מגילה'.^א

ברכת המגילה כשקורין לנשים וקטנים יחד

כב. אם קורין המגילה לנשים ולקטנים ביחד, מברכין להם 'לשמוע מקרא מגילה' אליבא דכו"ע.^א

ברכת שהחיינו על קריאת המגילה ביום

כג. נחלקו הפוסקים אם צריכים לברך שהחיינו על קריאת המגילה ביום, ולדינא נקטינן לעיקר דמברכין שהחיינו אף ביום.^א לכן, גם מי שמנהג אבותיו בידו שלא לברך ברכת שהחיינו ביום, רשאי לענות אמנן על הברכה כששומעה מפי המברך, ולא הוי כאמנן יתומה,^ב וגם לא חשיב עבירו הפסק בין הברכה להקריאה.^ג

כד. כתבו האחרונים לכוון בברכת שהחיינו ביום לפטור בו גם את שאר מצוות היום כמו סעודת פורים משלוח מנות ומתנות לאבינוים, וטוב לכוון גם על מצוות שמחה ביום הפורים.^א

על קריאה זו, א"כ מישיך שייך לאותה מצוה ולא הוי הפסק, משא"כ אם שמע ברכה על שום מצוה אחרת, לא יענה אמנן משום הפסק, כיון שאין שום שייכות בין הברכה ששמע למצוה שהוא יוצא בה (דברי הפורים שם, הערה א).

יט. דברי הפורים סי' ו ס"ג.

להשיג הגיליון מידי שבוע בשבוע

<p>סטעטן איילענד ביהמ"ד ערבי נחל 723 Willowbrook Rd</p>	<p>ארה"ב באר פארק בכל בתי מדרשות וויליאמסבורג ביהמ"ד אוסטריק 279 Skillman street</p>
<p>ארה"ק ירושלים ביהמ"ד זכרון משה רחוב חפץ חיים</p>	<p>מאנסי ביהמ"ד טשערנא 64 Remsen Ave.</p>
<p>כני ברק ביהמ"ד יואל משה סאטמאר רחוב קודשתי י"ט 7</p>	<p>ביהמ"ד בית יחזקאל 2 Francis Pl.</p>
<p>צפת ביהמ"ד צאנז בעיר העתיקה רחוב תרפ"ט</p>	<p>קריית יואל ביהמ"ד נעבליץ 7 Meron Dr.</p>
<p>ביהמ"ד לעלוב רחוב ט"ז 94 פינת רח' הנשיא</p>	<p>בלומינגטאון ביהמ"ד קארין 20 Dallas Dr.</p>
<p>מירון בציון התנא אלקי הרשב"י בציון מרן רבינו ז"ע</p>	<p>ביהמ"ד קיטל סאטמאר 29 Merriewold Lane South</p>

ביאורים ובידורים מבנו הגה"צ אבד"ק בית יחזקאל שליט"א

העצמות נגמרו לפי דרך בני אדם, הוא הגדר בישול של עצמות למוצצן כך, וכל שנתרכך יותר הוא כבר מצויפ"ל ע"כ. ובאמת נראה דבארץ הקודש טובב"א או דהיה העניות מצוי, והיה אוכלין גם העצמות כמה שיוכלו היה בזה חשש, וכדנראה מכמה דברי הרבנים זצ"ל דתלוי אם אוכלין העצמות שנתרככו, אבל בשאר מקומות ואצלנו אינם רגילין באכילת העצמות, ובזה קמה הסברא שכתב בעמק התשובה מתחלה, והרמ"א פריינד זצ"ל, דכל צרכו אצלו הוא כשנגמר הבשר, רק דיש שמוצצין אותו כך, ומ"מ מחמת חומר איסור בישול בשבת, לכתחלה יש לחוש לזה. ועיין בשו"ת עמה"ת (ח"ד סימן י"ב באת ב"י) דהתעורר, דבי"ד בסוף סימן ס"ט (ט"ז סק"ד) מבואר, דלא בקיאין ההמון בשיעור שנצלה כל צרכו לענין צליית בשר מדם, ועל כן ראוי לצלותו עד שתייבש מבחוץ, ועל כן נסתפק שם לענין שהיה מער"ש דיש חשש דשמא יחתה, אם בעינין שידוע לו ברור שהגיע למאכב"ד, או כיון דדרבנן הוא לא חששו, ואם נראה לו כך מותר עיין שם, ומבואר מזה דעכ"פ דבנוגע לאיסור דאורייתא, בוודאי דיש לחוש דאין אנו בקיאין, רק עד שיצא הספק מלבו, דוודאי נתבשל לגמרי.

דבר החסידות

ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם (כא, א). ברש"י לפניכם ולא לפני עכו"ם, ואפילו ידעת בדין אחד שהם דנים אותו כדיני ישראל, היינו שלא תהיה עבודת האדם עם פניות, שלא ישתף שם שמים עם דבר אחר, שתהיה עבודתך בלתי לה' לבדו. מראה יחזקאל

ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם (כא, א). בתרגום אונקלוס פירוש ואלין דיניא די תסדר קדמיהון, הפירוש הוא אם נגדו ח"ו להוריד דינין להאי עלמא, אזי יהיו נסדרין וחלין עליהון, ולא חלילה על אחד מישראל.

וכי יריבן אנשים והכה איש את רעהו באבן וגו' אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה רק שבתו יתן ורפא ירפא (כא, יח-ט). יצר טוב ויצר הרע, והכה ונקה רעהו באבן, היצר הרע נקרא אבן נקי (ספח ב), אם יקום גו', שמתעורר עצמו בתשובה, והתהלך בחוץ על משענתו, משענת התורה, אז ינקה המכה היצר הרע יהיה גם כן נקי שיתהפך לטוב, רק שבתו יתן, פירוש שישבו בתשובה וזו ורפא ירפא, כמו שנאמר (ישעיה ג, י) ושב ורפא לו.

אם כסף תלה את עמי (כב, כד). אם תכסוף ותשתוקק לחבר את עמי המפורזים בין הגויים, לחברם ולקבצם לארצם, את העני עמך לא תהיה לו כנשה, ר"ל אותו העני אשר הוא עמך בגלות לא תשכח, והיינו השכינה מדת המלכות שזה יהיה עיקר כוונתך עבור גלות השכינה, וכל מגמתך בגאולה עבור גאולת השכינה, כל זה תראה להתבונן והשי"ת ירחם ויקרב הגאולה במהרה בימינו אמן.

אם כסף תלה את עמי את העני עמך (כב, כד). כסף הוא לשון תשוקה וחמדה מלשון (תהלים פד, ג) נכספה וגם כלתה נפשי, מתלווה לשון חיבור מלשון לוי, והפירוש הוא כך אם תרצה לחבר ולהכניס בעמי את התשוקה לעבודת השי"ת, את העני עמך, צריך לזכור את העניות והשפלות אשר עמך וד"ל.

ונשיא בעמך לא תאור (כב, לו). כשהנשיא עושה מעשה עמך, שהוא בעל ריב ומדון, כמ"ש (חישב ד, ד) ועמך כמריבי כהן, לא תקבל אור ממנו. בוציע דנהורא

וברך את לחמך ואת מימך והסירתי מחלה מקרבך (כג, כה). הכתוב הבטיח לאמר כשתברך קודם אכילתך ושתייתך, אז והסירתי מחלה מקרבך.

ברכת מזל טוב -

לכבוד יידינו הנכבד מוה"ר משה (ברמ"ע) ראטה הי"ו לרגל הולדת נכדתו למז"ט אצל בנו יידינו מוה"ר שמואל מאיר הי"ו יהי' שיחה לרווח רוב חת קדושה ממנו ומכל יי"ת עדי נזה מקרב לביאת משיח צדקתי. אמן.

ברכת מזל טוב -

לכבוד יידינו הנכבד מוה"ר אייזיק שייפך הי"ו בן יידינו הנכבד מוה"ר שלום הי"ו לרגל הולדת בנו למזל טוב יהי' שיחה לרווח רוב חת קדושה ממנו ומכל יי"ת עדי נזה מקרב לביאת משיח צדקתי. אמן.

ברכת מזל טוב -

לכבוד יידינו הנכבד מוה"ר משה (ברמ"ע) ראטה הי"ו לרגל הולדת נכדתו למז"ט אצל בנו יידינו מוה"ר שמואל מאיר הי"ו יהי' שיחה לרווח רוב חת קדושה ממנו ומכל יי"ת עדי נזה מקרב לביאת משיח צדקתי. אמן.

ברכת מזל טוב -

לכבוד יידינו הנכבד הגה"צ שאול יחזקאל שווארצין שליט"א דומ"ץ דעברעצין לרגל נישואי בתו למז"ט עכ"ג הבה"ח המופלג בתו"ש יעקב אלימלך נ"ו בן הרד"ג מושולם וזשא אויש שליט"א דומ"ץ וואלקאן

ברכת מזל טוב -

לכבוד יידינו הנכבד מוה"ר אייזיק שייפך הי"ו בן יידינו הנכבד מוה"ר שלום הי"ו לרגל הולדת בנו למזל טוב יהי' שיחה לרווח רוב חת קדושה ממנו ומכל יי"ת עדי נזה מקרב לביאת משיח צדקתי. אמן.

אלו יעמדו על הברכה פרנסי הגליון. לזכות אלפי רבבות בני ישראל, כל אחד ואחד בשמו הטוב יבורך. Table with 4 columns: תשרי, חשוון, כסלו, נפתלי פרידמאן, טבת, אדר, ניסן, אייר, תמוז, אב, אלול, חנוכה. Each entry includes a name and a brief description of a mitzvah or blessing.

יהודה לכה יחזקאל לבימה. יתפלל בעדך בכל ערב ראש חודש. אצל ציון המצוינת באתרא קדישא מירון של מלך רבינו הגאב"ד זי"ע. ויגמד ספר תהלים לכל משתתפי הקבועים להוצאת המערכת. זכור עולם יהי' זדיק. לזכר נשמת כבוד קדושת רבינו הגדול, מרא דכולי תלמודא, עמוד ההוראה, רב ישראל ופרש"י, הארי"ם והתומים, איש אלקים קדוש, בענין דנהורא, עמואר יתירא, דמיטמן גליין ליה, נשיא אלקים בתוכני מרון רבינו יחזקאל בן הגה"צ רבי יצחק אייזיק וצוקלה"ה או לנו כי הושבענו, בחילתך מאתנו ארון האלקים ביום א' לט' וק"פ ובחד קמירא איתקמר והחזיר נשמתו המהורה ליוצרו, ביום כ"ג לחודש אדר שנת תשס"א לפ"ק.

בקשה מיוחדת. אנו פונים בזה לכל לומדי והוגי הגליון, שמי שנמצא אצלו: דברי תורה, הלכה ותשובה, מכתבים, סיפורים או עובדא מפרקי חז"י ותולדותיו וקורות ימיו של כ"ק מרון הגאב"ד זצוק"ל וכן מי ששתי"ת איזה רעקארדינג של דרשות, שיחות וכדו', שיואיל נא בטובו להודיענו ויהא חלקו בין מוכי הרבים. אפשר להתקשר אלינו: 347.939.9125. מערכת: 605.313.6638. פקס: 888.384.2695. 1274 49 St. #42 Brooklyn N.Y. 11219. DivreiTorahKarlsburg@gmail.com